T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/76
KARAR NO : 2022/354
KARAR TR : 20/06/2022

ÖZET:Davacının taşınmazı üzerinden geçen enerji iletim hattının sökülmesi (demonte edilmesi) nedeniyle, tapu kaydı üzerinde tescilli bulunan irtifak hakkının terkin edilmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyleaçılandavanın görüm ve çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞU hk.

K A R A R

Davacı : E. A
Vekilleri : Av. S. Ü, Av. Ü. Y,Av. T. N. B
Davalı : Türkiye Elektrik İletim A.Ş. Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. Z. D

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili tarafından, İstanbul İli, Gaziosmanpaşa İlçesi, ... Mahallesi, ... ada, ... parsel sayılı taşınmaz üzerinden geçen enerji iletim hattının sökülmesi (demonte edilmesi) nedeniyle, tapu kaydı üzerinde tescilli bulunan irtifak hakkının terkin edilmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin 31/03/2021 tarihli ve 61054 sayılı işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı vekili,süresi içinde verdiği savunma dilekçesinde;uyuşmazlığın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle, davanın görev yönünden reddini talep etmiştir.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. **İstanbul 13. İdare Mahkemesi 17/09/2021 tarihli ve E.2021/1125 sayılı kararı ile,**uyuşmazlığın görüm ve çözümünün idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle, davalı idarenin görev itirazının reddine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *" Elektrik enerjisine ilişkin faaliyetleri, temel olarak "üretim", "iletim", "dağıtım" ve "ticaret" başlıkları altında toplamak mümkündür. Hizmetin kesintiye uğramasının alternatif maliyetleri çok yüksek olduğu için bütün bu faaliyetlerin bir koordinasyon içinde yürütülmesi şarttır. Bu amaçla, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile, 2001 yılında kamu tüzel kişiliğini haiz, idarî ve mali özerkliğe sahip ve bu Kanun ile kendisine verilen görevleri yerine getirmek, enerji piyasasını düzenlemek ve denetlemek üzere Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) kurulmuştur.*
>
> *Elektrik piyasası faaliyetleri, 4628 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatında detaylı olarak düzenlenmiş, 4628 sayılı Kanun'un mülga 2. maddesi, elektrik piyasası faaliyetlerini: "piyasada faaliyet gösterecek tüzel kişilerin üretim, iletim, dağıtım, toptan satış, perakende satış, perakende satış hizmeti, ticaret, ithalat ve ihracat faaliyetleri" olarak sıralamıştır. Kanun'da elektrik enerjisi "iletim" faaliyetinin ancak tekel niteliğinde ve Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından yürütülebileceği düzenlenmiştir.*
>
> *Elektrik iletim faaliyetlerinin, arz güvenliğini ve kamu hizmeti gerekliliklerini sağlayacak bir uyum içinde yürütülmesi için düzenleme, denetleme ve kolluk faaliyetlerinde bulunma işlevlerinin kamu gücüyle yerine getirildiği bir kamu hizmeti faaliyeti olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.*
>
> *Dolayısıyla özel faaliyetler için söz konusu olamayacak üstün ayrıcalıklara sahip olan, yükümlülükler rejimine tabi tutulan ve sorumluluğu ile denetimi son tahlilde bir kamu otoritesi tarafından üstlenilen kamu hizmeti niteliğindeki elektrik iletim faaliyetini yürüten davalı TEİAŞ Genel Müdürlüğü ile davacı arasındaki ilişkinin somut olayda bir özel hukuk ilişkisi olarak değerlendirilmesinin mümkün olmadığı açık olup, bu kapsamda kamu gücü kullanılarak tek yanlı irade açıklamasıyla tesis edilen dava konusu işlemin yargısal denetimini yapma görevinin idari yargı merciine ait olduğu sonucuna ulaşılmıştır."*

4. Davalı vekili tarafından olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine, dilekçe

dava dosyasının onaylı örneği ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

5. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanınadli yargı yerinde görülmesi gerektiği görüşüyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ilişkin talebin ilgili kısmı şu şekildedir:

"3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8. ve 18. maddesinin verdiği yetki ile arazi ve arsalar üzerinde imar planlarının hazırlanması ve yürürlüğe konulması, arazi ve arsa düzenlemesi gibi faaliyetler kapsamında yapılan imar planlarından kaynaklanan işlemlerin tek yanlı ve kamu gücüne dayanan irade açıklamaları ile tesis edilen genel ve düzenleyici işlemler olduğu, bu yönü ile de idari eylem ve işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların idari yargı yerlerinde çözümlenmesi gerektiği tartışmasızdır. Buna karşılık, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nda öngörülen usul ve yöntemlere uygun idari nitelikte uygulama işlemleri yapılmaksızın, dava konusu taşınmazın bir kısmına fiilen el atılması halinde, idarenin bu eyleminin kamulaştırmasız el atma niteliğini taşıdığı açıktır.

Öte yandan, idarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yollan, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu, özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Nitekim Yargıtay İçtihadi Birleştirme Kurulunun 11.02.1959 tarihli ve E. 1958/17, K. 1959/15 sayılı kararında, kamulaştırmasız el atma kavramı "İdarenin kanunsuz bir hareketi" olarak tanımlanmış ve bu eylemden kaynaklanan davaların mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davası mahiyetinde olduğu ve bu bakımdan adli yargının görevli olduğu kabul edilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesi sonucunda; davacının maliki olduğu taşınmaz üzerinden davalı idarenin işletme ve bakım sorumluluğunda bulunan 154 kV. Ambarlı - Yıldıztepe I Enerji İletim Hattı ve 154 kV. Ambarlı - Yıldıztepe II Enerji İletim Hattı geçmekte iken 154 kV. Ambarlı - Yıldıztepe II Enerji İletim Hattının demonte (iptal) edildiği, diğer hattın ise zeminde tesisli, enerjili ve işletmede olduğu, bu itibarla söz konusu taşınmaza davalı idare tarafından fiilen el atılmak suretiyle davacının taşınmaz üzerindeki haklarının kısıtlandığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, idare tarafından dava konusu taşınmaza kamulaştırmasız el atılmasından doğan davanın, davalı idarece taşınmaza fiilen el atılması karşısında, haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre çözümünün adli yargı yerinin görevine girdiği anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 23.11.2020 tarihli ve E.-K.2020/626-687 sayılı kararında da benzer hususların vurgulandığı görülmektedir."

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcılığındanda yazılı düşünceistenilmiştir.

7. Danıştay Başsavcısı, davanın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun kabulünün gerektiği yolunda yazılı görüş vermiştir. Yazılı görüşün ilgili kısımları şöyledir:

"2644 sayılı Tapu Kanunu'nun 26 ncı maddesinde; "Mülkiyete, mülkiyetten gayrı ayni haklara ve müşterek bir arzın hissedarları veya birbirine muttasıl gayrimenkullerin sahipleri arasında, bunlardan birinin veya bir kaçının, o gayrimenkul üzerinde mevcut veya inşa edilecek binanın, muayyen bir katından veya dairesinden yahut müstakilen istimale; elverişli bir bölümünden münhasıran istifadesini temin gayesiyle Medeni Kanunun 753 üncü maddesi hükümlerine göre irtifak hakkı tesisine veya tesisi vadine mütedair resmi senetler tapu sicil müdürü veya tapu sicil görevlileri tarafından tanzim edilir" düzenlemesine yer verilmiş,

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 683 ve devamı maddelerinde mülkiyet hakkı, 704 ve devamı maddelerinde de intifa ve diğer irtifak hakları düzenlenmiştir.

Anılan Kanunun 827 nci maddesinde; "Üst hakkının içerik ve kapsamıyla ilgili olarak resmî senette yer alan, özellikle yapının konumuna, şekline, niteliğine, boyutlarına, özgülenme amacına ve üzerinde yapı bulunmayan alandan faydalanmaya ilişkin sözleşme kayıtları herkes için bağlayıcıdır" hükmüne,Tapu Sicil Tüzüğünün 21 nci maddesinde de; "Sözleşme düzenlenmesi gereken işlemlerde resmî senet düzenlenir" hükmüne yer verilmiştir.

Resmi senet, resmi bir memur tarafından hazırlanarak taraflar huzurunda imzalanan ve resmi memurca mühür ve imza ile onaylanan bir sözleşmedir. Tapu Sicil Müdürlüklerinde düzenlenen resmi senet ise, gayrimenkul mülkiyetinin ve mülkiyetten başka ayni hakların kurulması ve devri için tapu sicil müdürlüğündeki bir memur tarafından düzenlenip, taraflar ve gerekiyorsa tanıklar tarafından imzalanan, müdürce imza ve mühür ile tasdik edilen resmi bir akittir. Buna göre satış, bağış, trampa, kat mülkiyeti,

irtifak hakkı tesisi, ipotek vb. gibi kaynağını Türk Medeni Kanunu, Borçlar Kanunu ve Kat Mülkiyeti Kanunu gibi mevzuattan alan işlemler resmi senet düzenlenerek gerçekleştirilmektedir. İşlem yapan taraflardan birinin idare olması sözleşmenin özel hukuk sözleşmesi niteliğini değiştirmemektir.

Öte yandan, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun "İrtifak Hakkı Kurulması" başlıklı 4. maddesinde; "Taşınmaz malın mülkiyetinin kamulaştırılması yerine, amaç için yeterli olduğu takdirde taşınmaz malın belirli kesimi, yüksekliği, derinliği veya kaynak üzerinde kamulaştırma yoluyla irtifak hakkı kurulabilir.

(Ek fıkra : 10/9/2014 - 6552/99 md.) Ancak, maliklerinin mülkiyet hakkının kullanılmasının engellenmemesi, can ve mal güvenliği bakımından gerekli önlemlerin alınması kaydıyla, kamu yararına dayalı olarak taşınmazların üstünde teleferik ve benzeri ulaşım hatları ile her türlü köprü, taşınmazların altında metro ve benzeri raylı taşıma sistemleri ile tünel yapılabilir. Taşınmazların mülkiyet hakkının kullanımının engellenmemesi hâlinde, taşınmazlara ilişkin herhangi bir kamulaştırma yapılmaz. (İptal üçüncü cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 14/5/2015 tarihli ve E; 2014/177, K:2015/49 sayılı Kararı ile.) (...) Yapılan yatırım nedeniyle taşınmaz maliklerinden değer artış bedeli alınamaz." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan maddenin gerekçesinde, kamulaştırma ile güdülen amacın yerine getirilmesi için taşınmaz malın mülkiyetinin kamulaştırılması yerine, yeterli olduğu takdirde taşınmaz malın belirli kesimi, yüksekliği, derinliği veya kaynaklar üzerinde kamulaştırma yoluyla irtifak hakkı kurulabileceğinin belirtildiği; kamu yararının yerine getirilmesi anında taşınmaz malın mülkiyetinin kamulaştırılmasının şart olmadığı; yeterli görüldüğü takdirde belirli kesiminin yüksekliğinin, derinliğinin veya kaynaklarının üzerinde kamulaştırma yoluyla irtifak hakkının kurulabileceği; böylece idarenin daha az bedel ödeyeceği, malikin de taşınmaz malının üzerinde ayrıca tasarrufta bulunabileceği belirtilmiştir.

Buna göre; idarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari işlem ve eylemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında, yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu, özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesi ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerine çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Uyuşmazlıkta, davacı tarafından idareye yapılan başvuru; İstanbul İli Gaziosmanpaşa İlçesi, ... Mahallesi, ... ada, ... parsel sayılı taşınmaz üzerinden geçen enerji iletim hatlarından birinin (Ambarlı-Yıldıztepe II Enerji İletim Hattı) sökülmesi nedeniyle, tapu kaydı üzerinde tescilli bulunan irtifak hakkının terkin edilmesi talebine ilişkin olup, söz konusu talebin reddi üzerine açılan davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır."

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

8. 2644 sayılı Tapu Kanunu'nun 26. maddesinin birinci ve yedinci fıkraları şöyledir:

"Mülkiyete, mülkiyetin gayrı ayni haklara ve müşterek bir arzın hissedarları veya bir-birine muttasıl gayrimenkullerin sahipleri arasında bunlardan birinin veya bir kaçının o gayrimenkul üzerinde mevcut veya inşa edilecek binanın, muayyen bir katından veya dairesinden yahut müstakillen istimale elverişli bir bölümünden munhasıran istifadesini temin gayesiyle Medeni Kanunun 753 üncü maddesi hükümlerine göre irtifak hakkı tesisine veya tesisi vadine mütedair resmi senetler tapu sicil müdürü veya tapu sicil görevlileri tarafından tanzim edilir.

...

Birinci fıkrada beyan olunan irtifak hakkı tesisi vaitleri tapu siciline re'sen şerh verilir. Bunlardan irtifak hakkı tesisi vadine mütedair resmi senetler tapuya şerh verilmekle, taallük ettiği gayrimenkulün sonraki maliklerini de ilzam eder."

9. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 683 ve devamı maddelerinde mülkiyet hakkı, 794 ve devamı maddelerinde de intifa ve diğer irtifak hakları düzenlenmiştir.

10. 4721 sayılı Kanunun 827. "*II. İçerik ve kapsam*" başlıklımaddesi şöyledir:

"Üst hakkının içerik ve kapsamıyla ilgili olarak resmî senette yer alan, özellikle yapının konumuna, şekline, niteliğine, boyutlarına, özgülenme amacına ve üzerinde yapı bulunmayan alandan faydalanmaya ilişkin sözleşme kayıtları herkes için bağlayıcıdır."

11. Tapu Sicili Tüzüğünün "*Resmî senet düzenlenmesi*" başlıklı 21. maddesi şöyledir*:*

"Sözleşme düzenlenmesi gereken işlemlerde resmî senet düzenlenir"

12. 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun "*İrtifak Hakkı Kurulması*" başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"Taşınmaz malın mülkiyetinin kamulaştırılması yerine, amaç için yeterli olduğu takdirde taşınmaz

malın belirli kesimi, yüksekliği, derinliği veya kaynak üzerinde kamulaştırma yoluyla irtifak hakkı kurulabilir.

(Ek fıkra : 10/9/2014 - 6552/99 md.) Ancak, maliklerinin mülkiyet hakkının kullanılmasının engellenmemesi, can ve mal güvenliği bakımından gerekli önlemlerin alınması kaydıyla, kamu yararına dayalı olarak taşınmazların üstünde teleferik ve benzeri ulaşım hatları ile her türlü köprü, taşınmazların altında metro ve benzeri raylı taşıma sistemleri ile tünel yapılabilir. Taşınmazların mülkiyet hakkının kullanımının engellenmemesi hâlinde, taşınmazlara ilişkin herhangi bir kamulaştırma yapılmaz. (İptal üçüncü cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 14/5/2015 tarihli ve E.: 2014/177, K.: 2015/49 sayılı Kararı ile.) (...) Yapılan yatırım nedeniyle taşınmaz maliklerinden değer artış bedeli alınamaz."

13. Anılan maddenin gerekçesinde, kamulaştırma ile güdülen amacın yerine getirilmesi için taşınmaz malın mülkiyetinin kamulaştırılması yerine, yeterli olduğu takdirde taşınmaz malın belirli kesimi, yüksekliği, derinliği veya kaynaklar üzerinde kamulaştırma yoluyla irtifak hakkı kurulabileceğinin belirtildiği; kamu yararının yerine getirilmesi anında taşınmaz malın mülkiyetinin kamulaştırılmasının şart olmadığı; yeterli görüldüğü takdirde belirli kesiminin yüksekliğinin, derinliğinin veya kaynaklarının üzerinde kamulaştırma yoluyla irtifak hakkının kurulabileceği; böylece idarenin daha az bedel ödeyeceği, malikin de taşınmaz malının üzerinde ayrıca tasarrufta bulunabileceği belirtilmiştir.

B. Yargı Kararları

14. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun 11/02/1959 tarihli ve E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının, III. bölümü şöyledir:

"İstimlâksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.

Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara şümulü yoktur."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, ÜyelerBirol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Nurdane TOPUZ, Ahmet ARSLAN ve Mahmut BALLI'nın katılımlarıyla yapılan 20/06/2022 tarihli toplantısında; başvuru yazısı ve dava dosyası üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalıvekilinin, anılan Kanun'un 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca, 10. maddede öngörülen biçimdeolumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Recep KALKAN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adliyargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dava, davacının taşınmazı üzerinden geçen enerji iletim hattının sökülmesi (demonte edilmesi) nedeniyle, tapu kaydı üzerinde tescilli bulunan irtifak hakkının terkin edilmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin 31/03/2021 tarihli ve 61054 sayılı işlemin iptali istemiyleaçılmıştır.

18. Dava dosyasının incelenmesinden, Türkiye Elektrik Kurumu (TEK) Yönetim Kurulu tarafından verilen 24/05/1969 günlü ve 2693/6 sayılı kamu yararı kararının, Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı'nın 16/06/1969 tarihli ve 29343 sayılı kararı ile onaylanması üzerine, davaya konu Gaziosmanpaşa ilçesi, ... Mahallesi, ... ada, ... parselin kök parseli olan Gaziosmanpaşa İlçesi, ... Köyü, ...-.... Mevkiinde kayıtlı bulunan eski ... parsel sayılı taşınmaz üzerinde ve kök malikin rızası ile kamulaştırma işlemi yapılarak, Türkiye Elektrik Kurumu (TEK) lehine, Gaziosmanpaşa Mahallesi, Tapu Sicil Müdürlüğünde 30/12/1976 tarihli ve 5294 yevmiye sayısı ile 1138 m2 irtifak hakkının tesis edildiği, söz konusu kamulaştırma işlemi ile tescil olunan irtifak hakkı sonucunda TEİAŞ tarafından enerji iletim hatlarının tesis edildiği, sözü edilen taşınmaz üzerinden, TEİAŞ'ın işletme ve bakım sorumluluğunda bulunan 154 kV. Ambarlı-Yıldıztepe I Enerji İletim Hattının ve 154 kV. Ambarlı-Yıldıztepe II Enerji İletim Hattının geçtiği, ancak, Ambarlı-Yıldıztepe II Enerji İletim Hattının, TEİAŞ'ın 28/02/2018 tarih ve 84061 sayılı kararına istinaden demonte (iptal) edildiği, diğer iletim hattının ise, zeminde tesisli, enerjili ve işletmede olduğu, Gaziosmanpaşa İlçesi, ... Mahallesinde bulunan .... ada, ... parsel sayılı

taşınmazın kök kaydının, Gaziosmanpaşa İlçesi, ... Köyü, ...- .... mevkiinde kayıtlı bulunan ..... parsel sayılı taşınmaza ait olduğu, eski .... parsel sayılı taşınmazda yapılan imar uygulamaları neticesinde dava konusu .... ada, ... parselinin oluştuğu, ancak, imar uygulamaları sonucunda kök ... parselden ifrazen oluşan ve enerji iletim hattı kuşağında yer alan ... ada, ... parsel sayılı taşınmazın tapu kaydı üzerine TEİAŞ'a ait hakların aktarılmadığı, bilahare, ... ada, ... parsel sayılı taşınmazı 2014 yılında satın alan davacının, 05/12/2019 tarihinde davalı idareye başvurarak, tapu kaydı üzerinde tescilli bulunan irtifak hakkının terkini talebinde bulunduğu, talebinin reddi üzerine de,idare mahkemesinde bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

19. Üst hakkının içerik ve kapsamıyla ilgilidüzenlenenresmî senete ilişkin olarak konu irdelendiğinde; resmi senet, resmi bir memur tarafından hazırlanarak taraflar huzurunda imzalanan ve resmi memurca mühür ve imza ile onaylanan bir sözleşmedir. Tapu Sicil Müdürlüklerinde düzenlenen resmi senet ise, gayrimenkul mülkiyetinin ve mülkiyetten başka ayni hakların kurulması ve devri için tapu sicil müdürlüğündeki bir memur tarafından düzenlenip, taraflar ve gerekiyorsa tanıklar tarafından imzalanan, müdürce imza ve mühür ile tasdik edilen resmi bir akittir. Buna göre satış, bağış, trampa, kat mülkiyeti, irtifak hakkı tesisi, ipotek vb. gibi kaynağını Türk Medeni Kanunu, Borçlar Kanunu ve Kat Mülkiyeti Kanunu gibi mevzuattan alan işlemler resmi senet düzenlenerek gerçekleştirilmektedir. İşlem yapan taraflardan birinin idare olması sözleşmenin özel hukuk sözleşmesi niteliğini değiştirmemektir.

20. İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu, özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

21. Öte yandan, ilgili idarelerin 3194 sayılı İmar Kanunu 8. maddesi ve 18. maddesinin verdiği yetki ile arazi ve arsalar üzerinde imar planlarının hazırlanması ve yürürlüğe konulması, arazi ve arsa düzenlemesi gibi faaliyetleri kapsamında yaptıkları imar planlarından kaynaklanan işlemlerin tek yanlı ve kamu gücüne dayanan irade açıklamaları ile tesis edilen genel ve düzenleyici işlemler olduğu bu yönü ile de idari eylem ve işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların idari yargı yerlerinde çözümlenmesi gerektiği tartışmasızdır. Buna karşılık, Kamulaştırma Kanunu'nda öngörülen usul ve yöntemlere uygun idari nitelikte uygulama işlemleri yapılmaksızın, dava konusu edilentaşınmazlarınbir kısmına fiilen el atması halinde, idarenin bu eyleminin kamulaştırmasız el atma niteliğini taşıdığı açıktır.

22. Uyuşmazlıkta, davacı tarafından taşınmazı üzerinden geçen enerji iletim hatlarından birinin sökülmesi nedeniyle, tapu kaydı üzerinde tescilli bulunan irtifak hakkının terkin edilmesi istemiyle yapılan başvurunun reddi üzerine dava açıldığı; öte yandan,davacının taşınmazında iptal edilen iletim hattınındışında diğerbir hattınzeminde tesisli, enerjili ve işletmede olduğunun anlaşıldığı ve davacınınmülkiyet hakkının kısıtlandığındanbahisledavasına gerekçe oluşturduğu hususlarıda gözetildiğinde, bu davanın haksız fiillere veirtifak hakkının terkiniistemine ilişkin davalar kapsamındaveözel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekeceği açıktır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun kabulü iledavalı İdare vekilinin yaptığı görev itirazının reddine ilişkin İstanbul 13. İdare Mahkemesinin 17/09/2021 tarihli ve E.2021/1125 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile davalı İdare vekilinin yaptığı görev itirazının reddine ilişkin İstanbul 13. İdare Mahkemesinin17/09/2021 tarihli ve E.2021/1125 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

20/06/2022 tarihinde,OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Nurdane	Ahmet	Mahmut
TOPUZ	ARSLAN	BALLI